

REFERAT DE APROBARE
la măsurile Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
pentru stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte mobile, aplicabil până
la finalizarea unui nou model de calculație a costurilor incrementale pe termen lung

Versiune publică

Martie 2018

CUPRINS

I. CONTEXT	3
II. CONSIDERENTE PREZENTATE DE COMISIA EUROPEANĂ.....	5
III. COSTURILE EFICIENTE ALE FURNIZĂRII SERVICIILOR DE TERMINARE	7
IV. OPȚIUNI PRIVIND IMPLEMENTAREA OBLIGAȚIEI DE CONTROL AL TARIFELOR DE TERMINARE LA PUNCTE MOBILE	8

I. CONTEXT

1. În conformitate cu cadrul de reglementare primar și secundar în vigoare în România, urmare a analizelor de piață efectuate, operatorilor identificați cu putere semnificativă pe piață le poate fi impusă de ANCOM obligația să furnizeze unele servicii de comunicații electronice la tarife fundamentate în funcție de costurile eficiente ale prestării acestor servicii, pe baza unor modele de calculație a costurilor.
2. Autoritatea a desemnat¹, în anul 2012, 6 furnizori cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propriile rețele publice de telefonie, și anume: Vodafone Romania S.A., Orange România S.A., Telekom Romania Mobile Communications S.A. (Cosmote Romanian Mobile Telecommunications S.A., la acel moment), Telemobil S.A., Telekom Romania Communications S.A. (Romtelecom S.A., la acel moment) și RCS&RDS S.A. Astfel, Autoritatea a impus sau menținut la acea dată, după caz, în sarcina operatorilor cu putere semnificativă, în mod proporțional cu problemele identificate, următoarele obligații: obligația de acces, obligația de transparență, obligația de nediscriminare și obligația privind controlul tarifelor și fundamentarea tarifelor în funcție de costuri, pe baza unui model de calculație a costurilor dezvoltat de Autoritate.
3. Potrivit rezultatelor modelului de calculație a costurilor incrementale evitate asociate furnizării către terți a serviciilor de terminare la puncte mobile de către un operator de rețele mobile ipotetic eficient (LRIC pur), dezvoltat de ANCOM în acord cu principiile Recomandării Comisiei Europene nr. 2009/396/CE², de la data de 1 aprilie 2014 tariful maxim perceput pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor de către fiecare dintre societățile desemnate ca având putere semnificativă pe piața de terminare a apelurilor la puncte mobile, nu poate depăși 0,96 eurocenți/minut.
4. La data de 10 octombrie 2017, în conformitate cu dispozițiile art. 97 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011³, după parcurgerea procedurii de consultare publică națională, Autoritatea a notificat Comisiei Europene, OAREC⁴ și autorităților naționale de reglementare din celelalte state membre ale Uniunii Europene proiectele de măsuri de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile⁵. Au fost identificați 5 operatori cu putere semnificativă de piață în sarcina cărora Autoritatea a propus impunerea, respectiv menținerea unor obligații specifice, în raport cu problemele concurențiale identificate: Orange România S.A., Vodafone Romania S.A., RCS&RDS S.A., Telekom Romanian Mobile Communications S.A. și Lycamobile S.R.L. În ceea ce privește obligația de orientare în funcție de costuri a tarifelor de terminare, Autoritatea a propus menținerea plafonului tarifar

---

¹ Prin deciziile președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 104-109/2012.

² Recomandarea Comisiei Europene 2009/396/CE cu privire la reglementarea tarifelor de terminare a apelurilor în rețelele publice fixe și mobile din statele membre ale Uniunii Europene.

³ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor electronice, aprobată cu modificări și completări, prin Legea nr. 140/2012, cu modificările și completările ulterioare.

⁴ Organismul autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice.

⁵ Notificare înregistrată la Comisia Europeană cu nr. RO/2017/2018.

reglementat de 0,96 eurocenți/minut, până la stabilirea tarifului de terminare pe baza unui nou model de cost LRIC pur.

5. Urmare a notificării mai sus amintite, la data de 9 noiembrie 2017, Comisia Europeană a inițiat cea de a II a etapă a investigației în temeiul art. 7a din Directiva 2002/21/CE⁶ (Directiva-cadru), exprimând îndoieli serioase că propunerea ANCOM de a menține, până la finalizarea unui nou model LRIC pur, nivelului actual al tarifului maxim de terminare la puncte mobile (care se situează peste media UE a tarifului calculat pe baza modelelor de cost LRIC pur de 0,87 eurocenți/minut) ar fi compatibilă cu legislația adoptată la nivelul UE, susținând că aceasta ar crea obstacole pe piața internă⁷. Principalul argument al Comisiei Europene a fost acela că rezultatele modelului de calculație finalizat în 2014 nu mai corespund contextului actual din piață. În consecință, potrivit opiniei Comisiei Europene, pentru a reflecta costurile unui operator eficient, tariful aferent serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile ar trebui actualizat, cel puțin parțial, astfel încât să reflecte cât mai fidel situația actuală a pieței.
6. Conform prevederilor art. 98 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011⁸, Autoritatea are obligația legală de a coopera cu Comisia Europeană pentru a asigura o practică de reglementare armonizată la nivelul Uniunii Europene în ceea ce privește obligațiile specifice propuse. În consecință, în data de 13 noiembrie 2017 ANCOM a retras⁹ măsurile notificate, iar apoi, luând în considerare îndoielile serioase exprimate de Comisia Europeană, a renotificat¹⁰, în data de 17 noiembrie 2017, proiectele de măsuri de identificare, analiză și reglementare a piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile.
7. Măsurile renotificate au fost adoptate prin Decizia președintelui ANCOM nr. 1085/2017¹¹, respectiv prin Deciziile președintelui ANCOM nr. 46-50/2018¹².

---

⁶ Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru comun de reglementare pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/140/CE.

⁷ A se vedea Decizia Comisiei Europene C(2017)7593 – „Decizia Comisiei privind: Cazul RO/2017/2017: Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice individuale de telefonie din România și Cazul RO/2017/2018: Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor de voce în rețelele individuale de telefonie mobilă din România; Inițierea celei de a II-a etape a investigației în temeiul articolului 7a din Directiva 2002/21/CE, modificată prin Directiva 2009/140/CE”. Această decizie este disponibilă, în limba română, la următoarea adresă: https://circabc.europa.eu/sd/a/557a6a3c-2ccb-4b72-9533-ad2330b3aa67/RO-2017-2017-2018%20Adopted_RO.pdf

⁸ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 22/2009 privind înființarea Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații, aprobată prin Legea nr. 113/2010, cu modificările și completările ulterioare

⁹ A se vedea documentul prin care Comisia Europeană ia notă de retragerea măsurilor notificate de ANCOM la data de 10 octombrie disponibil la următoarea adresă: <https://circabc.europa.eu/sd/a/c5218565-c8ef-4d38-a47c-fae049161e16/EC%20Notice%20of%20withdrawal%20of%20draft%20measures%20-%20RO-2017-2017-2018.pdf>

¹⁰ Notificare înregistrată la Comisia Europeană cu nr. RO/2017/2041.

¹¹ Decizia președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 1085/2017 privind identificarea piețelor relevante din sectorul comunicațiilor electronice corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe, respectiv corespunzătoare serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile.

¹² Decizia președintelui ANCOM nr. 46/2018 privind desemnarea societății „Lycamobile” - S.R.L. ca fiind furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea unor obligații în sarcina acesteia;
Decizia președintelui ANCOM nr. 47/2018 privind desemnarea societății „Orange România” - S.A. ca fiind furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea unor obligații în sarcina acesteia;

8. Spre deosebire de notificarea din 10 octombrie 2017, măsurile renotificate în data de 17 noiembrie 2017, și adoptate ulterior de ANCOM, prevăd aplicarea tarifului maxim actual de terminare a apelurilor la puncte mobile doar pe perioada strict necesară pentru elaborarea unor măsuri tranzitorii menite să reducă nivelul maxim al acestui tarif. Restul aspectelor au rămas neschimbate.
9. În perioada 22 decembrie 2017 – 31 ianuarie 2018 au fost supuse procesului de consultare publică națională măsurile tranzitorii privind nivelul tarifului maxim reglementat de terminare a apelurilor la puncte mobile, până la finalizarea unui nou model de calculație a costurilor care să reflecte costurile unui operator eficient în condițiile actuale de piață.

II. CONSIDERENTE PREZENTATE DE COMISIA EUROPEANĂ

10. În Decizia Comisiei Europene de inițiere a celei de a II a etape a investigației în temeiul art. 7a din Directiva-cadru, ca răspuns la notificarea ANCOM din 10 octombrie 2017¹³, se prevăd următoarele, *„Comisia a recomandat autorităților naționale de reglementare să fixeze tarifele de terminare a apelurilor pe baza costurilor actuale suportate de un operator eficient. În contextul piețelor de gros ale serviciilor de terminare a apelurilor de voce și având în vedere, în special, caracteristicile acestora și problemele asociate legate de concurență și de distribuție, un tarif eficient din punctul de vedere al costurilor este, în mod normal, cel care rezultă dintr-o metodologie BU LRIC pur”*.
11. În ceea ce privește propunerea Autorității de a menține nivelul actual reglementat al tarifului maxim de terminare la puncte mobile, până la finalizarea unui nou model LRIC pur, Comisia apreciază că acesta a fost stabilit *„[...] pe baza datelor reale din perioada 2006 - 2013 și a datelor prognozate pentru perioada 2014 – 2020.” și „[...] ANCOM ar fi trebuit să înlocuiască estimările cu date reale pentru perioada care s-a scurs deja de la elaborarea modelului și să revizuiască estimările pentru anii rămași.”*
12. De asemenea, Comisia subliniază că, *„[...] în scopul promovării eficienței și a concurenței durabile și maximizării avantajelor pentru consumatori, în conformitate cu articolul 13 alineatul (2) din Directiva privind accesul, autoritățile naționale de reglementare ar trebui să își actualizeze modele de cost fără întâzieri nejustificate și să se asigure că tarifele de terminare a apelurilor sunt prognozate și stabilite pe baza celor mai recente date disponibile. Mai mult, revizuirea periodică a acestor modele de cost este necesară pentru a se asigura faptul că, în conformitate cu articolul 8 alineatul (4) din Directiva privind accesul, autoritățile naționale de reglementare impun numai măsuri corective privind controlul tarifelor care sunt bazate pe natura problemei identificate, sunt proporționale și justificate din perspectiva obiectivelor stabilite la articolul 8 din Directiva-cadru.”*

Decizia președintelui ANCOM nr. 48/2018 privind desemnarea societății „RCS & RDS” - S.A. ca fiind furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea unor obligații în sarcina acesteia;

Decizia președintelui ANCOM nr. 49/2018 privind desemnarea societății „Telekom Romania Mobile Communications” - S.A. ca fiind furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea unor obligații în sarcina acesteia;

Decizia președintelui ANCOM nr. 50/2018 privind desemnarea societății „Vodafone Romania” - S.A. ca fiind furnizor cu putere semnificativă pe piața serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea publică de telefonie și impunerea unor obligații în sarcina acesteia.

¹³ Ibidem nota de subsol nr. 7.

13. Pe de altă parte, „Comisia ia act de argumentele furnizate de ANCOM, potrivit cărora crearea unui nou model de cost înainte de finalizarea revizuirii de către Comisie a Recomandării privind tarifele de terminare a apelurilor și înainte de încheierea procesului legislativ privind noul Cod European al Comunicațiilor Electronice ar risca să creeze neconcordanțe cu noile dispoziții legislative și orientări în materie de reglementare.”
14. „De asemenea, Comisia subliniază că, chiar și în cazul în care ANCOM ar putea argumenta în mod convingător că dezvoltarea unui nou model de cost ar fi prea împovărătoare și ar consuma prea multe resurse în circumstanțele date, ANCOM ar trebui, cel puțin, să analizeze cu atenție dacă ar fi fezabilă actualizarea unora dintre datele care alimentează modelul și dacă acest lucru ar avea o relevanță practică pentru a se reflecta evoluțiile cele mai recente de pe piață și în materie de costuri.” Astfel, „[...] Comisia face referire la abordarea altor autorități naționale de reglementare care, deși amână temporar o revizuire cuprinzătoare a modelului lor de cost, au considerat că este fezabil și adecvat să actualizeze unii dintre parametrii care alcătuiesc modelul.”
15. Comisia remarcă „[...] nivelul ridicat al tarifelor de terminare a apelurilor la puncte mobile pe care ANCOM propune să le mențină având în vedere că plafonul propus pentru serviciile de terminare a apelurilor la puncte mobile este peste media tarifului BU LRIC pur pentru aceste servicii aplicat în UE¹⁴. Este foarte probabil ca diferența dintre tarifele de terminare a apelurilor din România și cele din restul UE să crească în următorii ani, având în vedere tendința generală de scădere a tarifelor de terminare a apelurilor în urma actualizărilor modelului în alte state membre.”
16. Pe de altă parte în Decizia Comisiei Europene, emisă ca răspuns¹⁵ la renotificarea ANCOM din data de 17 noiembrie 2017, instituția europeană a reiterat necesitatea revizuirii tarifelor actuale și actualizarea modelului de cost LRIC pur, precizând că „[...] salută propunerea de a diminua tarifele [...] prin intermediul unor măsuri tranzitorii care pot fi adoptate rapid și pot rămâne în vigoare până la finalizarea unui nou model LRIC.” De asemenea, Comisia precizează că „[...] revizuirea completă a modelului de cost LRIC rămâne abordarea preferată pentru a asigura stabilirea unor tarife de terminare a apelurilor la puncte [...] și mobile care să reflecte nivelul unor costuri eficiente. Comisia recunoaște dificultățile pe care le presupune un astfel de exercițiu, însă îndeamnă ANCOM să înceapă revizuirea modelului său de cost, astfel încât tarifele tranzitorii să poată fi înlocuite cu noi tarife eficiente din punctul de vedere al costurilor în cel mai scurt timp posibil.”

---

¹⁴ Observație făcută de Comisia Europeană pe baza cifrelor din raportul OAREC, Tarifele de terminare a apelurilor la nivel european în ianuarie 2017 [BoR (17) 101], publicat la 7 iunie 2017.

¹⁵ A se vedea Decizia Comisiei Europene C(2017)8628 – „Decizia Comisiei privind: Cazul RO/2017/2040: Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe în rețelele publice individuale de telefonie din România și Cazul RO/2017/2041: Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor de voce în rețelele individuale de telefonie mobilă din România”. Această decizie este disponibilă, în limba română, la următoarea adresă: https://circabc.europa.eu/sd/a/e375e970-a52f-455a-a890-3f0383616caf/RO-2017-2040-2041%20Adopted_RO.pdf

III. COSTURILE EFICIENTE ALE FURNIZĂRII SERVICIILOR DE TERMINARE

17. Recomandarea Comisiei Europene nr. 2009/396/CE stabilește o platformă comună pentru armonizarea principiilor și metodologiilor de calculație a costurilor serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile.
În acest context, ANCOM a apreciat că implementarea Recomandării Comisiei Europene nr. 2009/396/CE asigură echivalența de tratament în materie de calculație a costurilor cu privire la serviciile de terminare furnizate la puncte fixe, respectiv mobile, într-o abordare concurențială neutră și care reflectă totodată atât circumstanțele pieței de comunicații electronice, cât și necesitatea armonizării europene sub aspectul unor instrumente concurențiale cheie pentru funcționarea efectivă a pieței unice interne.
18. Principiile și metodologiile incluse în Recomandarea Comisiei Europene nr. 2009/396/CE permit dezvoltarea unor mecanisme de acoperire a costurilor care promovează eficiența economică, concurența durabilă și investițiile eficiente în rețele, asigurând totodată maximizarea beneficiilor utilizatorilor finali, venind astfel în întâmpinarea și aplicarea dispozițiilor legale din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011.
19. Tariful maxim actual reglementat de terminare a apelurilor la puncte mobile a fost stabilit de ANCOM pe baza unui model de calculație a costurilor de tip BU LRIC pur¹⁶ cu respectarea principiilor din Recomandarea Comisiei Europene nr. 2009/396/CE. Modelul de cost a fost dezvoltat prin dimensionarea unei rețele de telefonie mobilă care să susțină furnizarea de servicii în condițiile specifice de acoperire teritorială și a populației din România, ținând cont de constrângerile geografice, densitatea populației, alți factori relevanți.
20. Dezvoltarea modelului de cost s-a realizat pe baza unor date detaliate de piață precum și date privind rețelele operatorilor mobili din România pentru perioada 2006 - 2013 precum și pe estimări privind evoluția acestora pe perioada de aplicabilitate a modelului, respectiv până în anul 2020. În acest context este de menționat faptul că în timp ce evoluțiile pieței și a rețelelor au fost luate în calcul la momentul dezvoltării modelului, rețeaua operatorului eficient modelată la acel moment avea la bază exclusiv tehnologiile 2G și 3G, pe întreaga perioadă de aplicabilitate a modelului. Astfel, tehnologia 4G/LTE nu a fost modelată în contextul în care la momentul dezvoltării modelului această tehnologie era într-o fază incipientă de dezvoltare.
21. Datele aflate la dispoziția ANCOM (a se vedea Tabelul nr. I, de mai jos) indică o creștere a acoperirii rețelelor 4G/LTE în ultimii ani, tendință ce va continua și în viitor, având în vedere totodată creșterea substanțială a volumului de date raportate de operatorii mobili. În aceste condiții, modelarea unei rețele eficiente de telefonie mobilă prin utilizarea unei tehnologii mai eficiente (respectiv tehnologia 4G/LTE) va conduce, foarte probabil, la o diminuare a costurilor eficiente de furnizare a serviciilor, inclusiv la nivelul serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile.

---

¹⁶ Pentru mai multe detalii a se consulta documentele disponibile la următoarea adresă:
http://www.ancom.org.ro/lric-2011-2013_4348

Tabelul nr. I. Gradul de acoperire a rețelelor publice mobile terestre 4G/LTE

	Operator	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Gradul de acoperire a teritoriului	Vodafone	✕	✕	✕	✕
	Orange	✕	✕	✕	✕
	Telekom RMC	✕	✕	✕	✕
	RCS&RDS	✕	✕	✕	✕
Gradul de acoperire a populației	Vodafone	✕	✕	✕	✕
	Orange	✕	✕	✕	✕
	Telekom RMC	✕	✕	✕	✕
	RCS&RDS	✕	✕	✕	✕

Sursa: ANCOM, conform datelor raportate de furnizori în baza Deciziei președintelui ANCOM 333/2013¹⁷

IV. OPȚIUNI PRIVIND IMPLEMENTAREA OBLIGAȚIEI DE CONTROL AL TARIFELOR DE TERMINARE LA PUNCTE MOBILE

22. Așa cum a subliniat și în Expunerile de motive la măsurile privind identificarea piețelor relevante (octombrie, respectiv noiembrie 2017) ANCOM își menține poziția privind faptul că metoda adecvată de stabilire a tarifului de terminare este utilizarea costurilor incrementale evitate asociate furnizării serviciilor pe termen lung (BU LRIC pur) ale unui operator ipotetic eficient.
23. În prezent, Comisia Europeană este în proces de revizuire a Recomandării Comisiei Europene nr. 2009/396/CE. În decembrie 2016 aceasta a publicat un Studiu privind evaluarea Recomandării privind Tarifele de Terminare¹⁸, iar în februarie 2017 a fost publicat raportul Comisiei Europene privind rezultatele consultării publice având ca obiect revizuirea Recomandării 2009/396/CE¹⁹, prilej cu care se menționează că „rezultatele vor fi transpuse într-o decizie pe care Comisia Europeană intenționează să o adopte în temeiul art. 19 din Directiva Cadru, în a doua jumătate a anului 2017.” De asemenea, propunerea de revizuire a legislației europene în domeniul comunicațiilor electronice a fost inclusă în Declarația Comună privind prioritățile legislative UE pentru 2017²⁰. În consens cu concluziile studiului mai sus menționat, art. 73 din propunerea de Directivă de instituire a Codului European al Comunicațiilor Electronice²¹, prevede utilizarea unei metodologii unice pentru calcularea tarifelor aferente serviciilor de terminare a apelurilor la puncte fixe și mobile. Această metodologie trebuie să se

¹⁷ Decizia președintelui ANCOM nr. 333/2013 privind raportarea unor date statistice de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice sau de servicii de comunicații electronice destinate publicului.

¹⁸ Disponibil la următoarea adresă: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/termination-rates-recommendation-helps-achieve-lower-and-more-consistent-rates-new-study-shows>

¹⁹ Disponibil la următoarea adresă: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/commission-reports-public-consultation-termination-rates-recommendation>

²⁰ Disponibilă la următoarea adresă: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/joint-declaration-legislative-priorities-2017-jan2017_en.pdf

²¹ Propunerea de directivă și documentele pe care aceasta se fundamentează sunt disponibile, în limba engleză, la următoarea adresă: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/proposed-directive-establishing-european-electronic-communications-code>. Propunerea de directivă este disponibilă, în limba română, la următoarea adresă: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016PC0590&from=EN;>

bazeze pe o abordare de modelare bottom-up care utilizează costurile legate de trafic, incrementale pe termen lung, aferente furnizării către terți a serviciului de terminare a apelurilor de voce la nivel gros.

24. În acest context, ANCOM va iniția în anul 2018 procedura de dezvoltare a unui nou model de cost LRIC pur care să reflecte costurile eficiente ale furnizării serviciilor de terminare la puncte mobile, în acord cu principiile Recomandării Comisiei Europene nr. 2009/396/CE și cu cadrul de reglementare european revizuit relevant. Rezultatele acestui exercițiu vor sta la baza fundamentării unui nou nivel al tarifului maxim de terminare la puncte mobile. Având în vedere complexitatea unui astfel de exercițiu de modelare precum și experiența anterioară a ANCOM în dezvoltarea unor modele tehnico-economice complexe, Autoritatea estimează că dezvoltarea și finalizarea noului model de cost va dura aproximativ 13 - 16 luni de la data începerii acestui proces.
25. Pentru a răspunde îngrijorărilor Comisiei Europene exprimate urmare a notificării măsurilor de identificare a piețelor relevante și pentru a pune în valoare câștigurile de eficiență obținute prin introducerea și dezvoltarea tehnologiei 4G/LTE, respectiv consecință a altor evoluții ale pieței (de exemplu creșterea traficului, modificarea costului capitalului etc.), ANCOM stabilește o măsură tranzitorie privind nivelul tarifului de terminare la puncte mobile, până la finalizarea unui nou model de cost LRIC pur.
26. În ceea ce privește recomandarea Comisiei Europene de a actualiza, cel puțin parțial, modelul de cost pe baza căruia a fost stabilit nivelul actual al tarifului maxim de terminare la puncte mobile de 0,96 eurocenți/minut, ANCOM nu o consideră o soluție viabilă. Principalul motiv constă în faptul că, așa cum am arătat mai sus, tehnologia 4G/LTE nu a fost inclusă în actualul model de cost, în contextul în care la momentul dezvoltării modelului această tehnologie era într-o fază incipientă de dezvoltare. Dimensionarea unei rețele LTE și a capacităților de migrare a traficului de pe rețelele 2G și 3G existente reprezintă în fapt modificări structurale majore, echivalente cu dezvoltarea unui nou model de cost, iar, pe de altă parte, actualizarea (parțială a) unor parametri de intrare precum cererea de servicii, valorile traficului în ora de vârf, numărul de utilizatori nu ar conduce la reflectarea mai fidelă a costurilor eficiente actuale ale operatorilor.

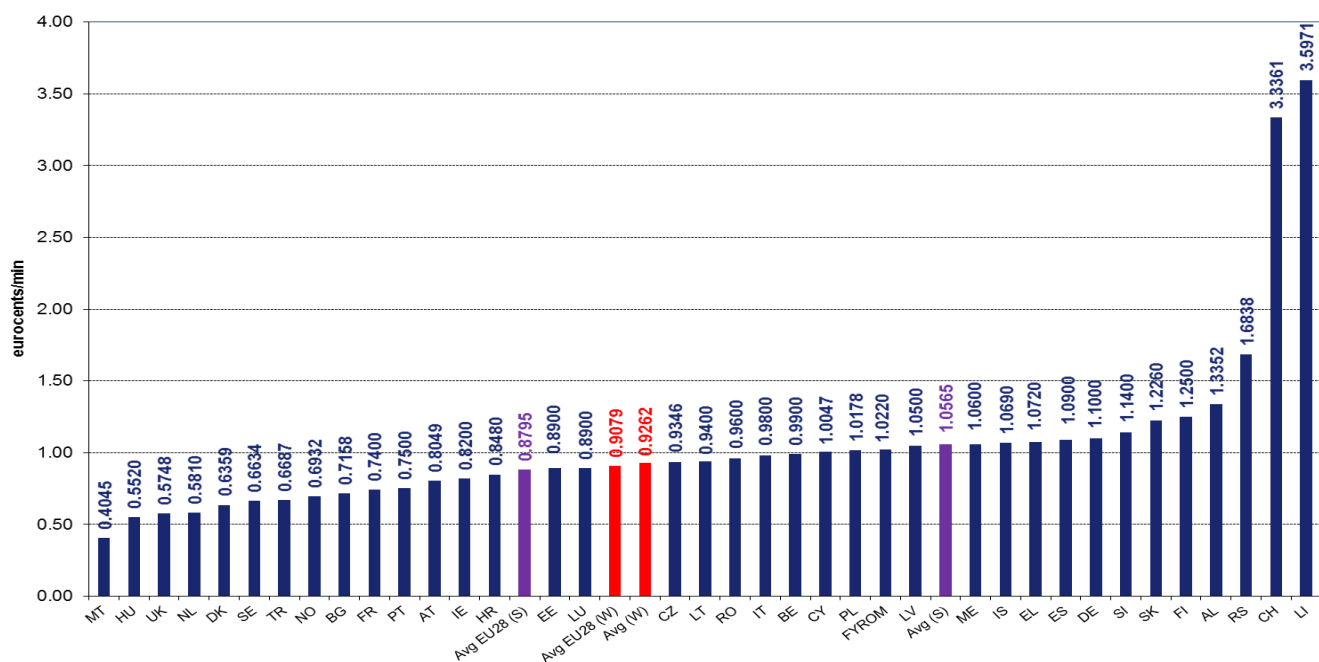
De asemenea:

- Costul capitalului (CMPC), parametru important în economia dezvoltării modelului, nu poate fi actualizat intern de ANCOM, necesitând consultanță externă de specialitate, proces care ar putea dura aproximativ 9-10 luni, incluzând perioada necesară pentru contractarea acestor servicii;
  - Echipamentele de rețea sunt modelate pe baza unor ipoteze derivate din abordarea scorched-node, necesitatea calibrării cu date din rețelele operatorilor și experiența consultanților privind caracteristicile și prețurile acestor echipamente. Astfel, în timp ce elemente precum prețurile echipamentelor pot fi actualizate cu ușurință, această actualizare trebuie efectuată în corelare cu alte criterii și elemente de calibrare.
27. În concluzie, o actualizare parțială a modelului de cost pentru servicii de terminare la puncte mobile este un proces care ar conduce la rezultate sub-optime, care nu reflectă condițiile de piață, în măsura în care nu sunt actualizate elemente importante precum dimensionarea rețelelor pe tehnologia 4G/LTE, valoarea costului capitalului etc.

28. În acest condiții, având totodată în vedere considerațiile Comisiei Europene privind faptul că nivelul propus de ANCOM de 0,96 eurocenți/minut se situează peste media europeană a tarifelor determinate pe baza unor modele de cost LRIC pur, ANCOM consideră că soluția potrivită este adoptarea unui **tarif tranzitoriu, determinat prin benchmarking (analiză comparativă) european**, până la finalizarea unui nou model de cost care să reflecte costurile eficiente ale furnizării serviciilor de terminare la puncte mobile. Această soluție are avantajul că poate fi implementată mai rapid decât o eventuală actualizare temporară a modelului de cost existent (aproximativ 3 luni, incluzând perioada de consultare națională și europeană) și, de asemenea, răspunde îngrijorărilor exprimate de Comisia Europeană cu ocazia notificării măsurilor de identificare a piețelor de terminare la puncte mobile.
29. Cu toate că utilizarea metodei benchmark nu poate substitui fundamentarea în funcție de costuri a tarifelor serviciilor de terminare la puncte mobile în România, ea oferă un suport adecvat ca măsură temporară, până la stabilirea tarifelor bazate pe costurile incrementale evitate rezultate dintr-un nou model de cost LRIC pur.
30. Astfel, conform prevederilor pct. 12 din Recomandarea Comisiei Europene nr. 2009/396/CE se pot utiliza metode diferite de stabilire a tarifelor de terminare a apelurilor care să conducă la rezultate coerente cu Recomandarea și compatibile cu rezultatele generate de o piață competitivă. Totuși, utilizarea unor metode alternative nu ar trebui să conducă la rezultate care „[...] să depășească media tarifelor de terminare a apelurilor stabilite de acele ANR-uri care implementează metoda recomandată pentru calcularea costului.”
31. O asemenea abordare ia în considerare tarifele fundamentate în funcție de costurile pur incrementale ale serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile stabilite în alte state membre ale Uniunii Europene.
32. Potrivit celui mai recent raport OAREC privind tarifele aferente serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile la nivel european, valabile la data de 1 iulie 2017, tariful mediu pentru furnizarea serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile este de 0,9262 eurocenți/minut, în timp ce la nivelul statelor membre UE tariful mediu este de 0,8795 eurocenți/minut²².

---

²² Raportul OAREC BOR(17)227 din 7 decembrie 2017 este disponibil la următoarea adresă: http://www.berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/7524-termination-rates-at-european-level-july-2017

Sursa: Raport OAREC privind tarifele de terminare iulie 2017, disponibil la următoarea adresă:

http://bereg.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/bereg/reports/7524-termination-rates-at-european-level-july-2017

33. Din raport se constată că tarifele serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile practicate în unele state membre nu sunt fundamentate pe costuri pe baza unui model de calculație a costurilor LRIC pur, existând 5 state membre care practică tarife determinate pe baza unor *benchmark*-uri sau a altor tipuri de modele de cost. În acest context, o fundamentare a tarifului de terminare pe baza tarifelor practicate în aceste țări ar distorsiona aplicarea principiului orientării în funcție de costuri a tarifelor de terminare și ar încălca prevederile Recomandării Comisiei Europene nr. 2009/396/CE.
34. Astfel, ANCOM stabilește nivelul tarifelor de terminare la nivelul **mediei tarifelor pentru furnizarea serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în statele membre ale Uniunii Europene al căror tarif este determinat pe baza unui model de cost de tip BU LRIC pur** (excluzând România). (a se vedea Tabelul nr. II, de mai jos).

Tabelul nr. II. Tarif de terminare determinat pe baza unui model BU LRIC pur

Nr.crt.	Țară	Tarif de terminare la puncte mobile (eurocenți/minut)
1	AT	0.8049
2	BE	0.9900
3	BG	0.7158
4	CZ	0.9346
5	DE	1.1000
6	DK	0.6359
7	EL	1.0720
8	ES	1.0900
9	FR	0.7400
10	HR	0.8480
11	HU	0.5520
12	IE	0.8200

Nr.crt.	Țară	Tarif de terminare la puncte mobile (eurocenți/minut)
13	IT	0.9800
14	LU	0.8900
15	MT	0.4045
16	NL	0.5810
17	PL	1.0178
18	PT	0.7500
19	SE	0.6634
20	SI	1.1400
21	SK	1.2260
22	UK	0.5748
	MEDIE	0,8423

Sursa: Raport OAREC privind tarifele de terminare iulie 2017, disponibil la următoarea adresă:

http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/7524-termination-rates-at-european-level-july-2017

35. Având în vedere faptul că după adoptarea deciziei este necesară o perioadă minimă pentru actualizarea sistemelor de facturare și respectiv a contractelor de interconectare, noul tarif maxim va intra în vigoare de la data de 1 mai 2018.
36. Stabilirea unui tarif maxim de terminare la puncte mobile tranzitoriu la nivelul de 0,84 eurocenți/minut, începând cu data de 1 mai 2018 și până la data finalizării unui nou model de cost de tip LRIC pur este o măsură proporțională, având în vedere faptul că o scădere de aproximativ 12,5%²³ a tarifelor actuale de interconectare nu riscă să producă importante prejudicii operatorilor desemnați cu putere semnificativă de piață. De asemenea, reducerea diferenței absolute între tarifele de terminare la puncte fixe respectiv mobile reduce nivelul plăților de la operatorii ficși către cei mobili, acest nivel fiind în prezent semnificativ mai ridicat decât cel al plăților de la operatorii mobili către cei ficși, producându-se astfel un transfer de capitaluri dinspre rețelele fixe înspre rețelele mobile.

Mai mult decât atât, de această măsură vor beneficia utilizatorii finali, care vor avea posibilitatea să apeleze utilizatorii altor rețele mobile la tarife cu amănuntul mai mici. De asemenea, concurența pe piața cu amănuntul va fi încurajată, operatorii fiind motivați să opereze la costuri eficiente pentru a putea oferi tarife atractive pe piața cu amănuntul.

²³ Precedenta ajustare a tarifelor maxime de terminare la puncte mobile a fost mult mai abruptă (aproximativ 70%) fără a produce prejudicii majore pentru operatorii de telefonie mobilă.

CONCLUZII

1. ANCOM decide, ca măsură tranzitorie, începând cu data de 1 mai 2018 și până la finalizarea unui nou model de cost LRIC pur care să reflecte costurile eficiente ale furnizării serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile, aplicarea unui tarif maxim reglementat aferent furnizării acestor servicii determinat pe bază de **benchmark (analiză comparativă) european**.
2. Astfel, următorii operatori desemnați cu putere semnificativă de piață: **Orange România S.A., Vodafone Romania S.A., RCS&RDS S.A., Telekom Romanian Mobile Communications S.A. și Lycamobile S.R.L.** vor avea obligația să nu depășească **tariful maxim reglementat de 0,84 eurocenți/minut** pentru furnizarea serviciilor de terminare a apelurilor la puncte mobile în propria rețea.
3. Tariful maxim reglementat de terminare a apelurilor la puncte mobile propus se va aplica indiferent de originea apelurilor²⁴.

PROCEDURA DE CONSULTARE PUBLICĂ

1. În conformitate cu prevederile art. 135 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, ANCOM a supus prezenta măsură consultării publice naționale în perioada 22 decembrie 2017 – 31 ianuarie 2018. ANCOM a analizat observațiile respondenților primite în perioada de consultare publică națională, întocmind un document în cuprinsul căruia a precizat poziția sa față de aceste observații.
2. ANCOM a prezentat această măsură precum și poziția sa față de observațiile primite în cursul consultării publice naționale, în cadrul Consiliului Consultativ din data de 6 martie 2018.
3. După parcurgerea procedurii de consultare publică națională, în conformitate cu dispozițiile art. 97 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, ANCOM a notificat²⁵, data de 17 martie 2018, această măsură Comisiei Europene, OAREC și autorităților naționale de reglementare din celelalte state membre ale Uniunii Europene. În data de 26 martie 2018 Comisia Europeană a comunicat faptul că nu are observații față de măsura ANCOM²⁶. Având în vedere acest răspuns primit din partea Comisiei Europene, potrivit prevederilor art. 97 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, ANCOM poate adopta măsura propusă.

Având în vedere toate aspectele de mai sus, vă propunem adoptarea măsurilor în forma prezentată în ședința Consiliului Consultativ din data de 6 martie 2018 și notificate în data de 17 martie 2018 Comisiei Europene.

În baza considerentelor de mai sus, au fost elaborate proiectele de decizii privind stabilirea tarifului maxim de terminare a apelurilor la puncte mobile, aplicabil până la finalizarea unui nou model de calculație a costurilor incrementale pe termen lung, pe care, dacă sunteți de acord, vă rugăm să le aprobați.

---

²⁴ Considerentele privind reglementarea nediferențiată în funcție de originea apelurilor au fost prezentate pe larg în documentele de consultare la măsurile privind analizele de piață.

²⁵ Notificare înregistrată la Comisia Europeană cu nr. RO/2018/2065.

²⁶ Decizia Comisiei Europene C(2018)1981 – „Decizia Comisiei în Cazul RO/2018/2065: Piața de gros a serviciilor de terminare a apelurilor de voce în rețelele individuale de telefonie mobilă din România – remedii”. Această decizie este disponibilă, în limba română, la următoarea adresă: https://circabc.europa.eu/sd/a/9cc74967-42c3-4301-8ff7-c666b537d713/RO-2018-2065%20Adopted_RO.pdf